

WE ARE MONITORING

Statystyki

29.06–12.07.2023

Poniższe opracowanie zawiera dane uzyskane z pierwszej ręki od osób uczestniczących w opisanych wydarzeniach. Dziękujemy wszystkim organizacjom humanitarnym działającym na pograniczu polsko-białoruskim oraz osobom z nimi współpracującym za udostępnienie nam raportów z przeprowadzonych przez siebie interwencji. Nasze źródła obejmują zarówno organizacje, nieformalne inicjatywy, jak i osoby prywatne, często pragnące zachować anonimowość, dlatego nie wymieniamy ich z nazwy, jeżeli nie udzieliły nam na to zgody. Szczególne podziękowania należą się wszystkim osobom w drodze, które zdecydowały się podzielić z nami własnymi doświadczeniami.

Pracownicy i pracowniczki organizacji humanitarnych oraz osoby z nimi współpracujące podkreślają, że trudny kontekst i etyka ich pracy często nie pozwalają na uzyskanie bardziej szczegółowych informacji na temat historii i sytuacji ludzi w drodze. Podczas interwencji wielu z nich jest w tak złym stanie psychofizycznym, że nie ma możliwości uzyskania szczegółowych informacji bez narażania ich na ryzyko retraumatyzacji lub wywoływania w nich poczucia, że są organizacjom humanitarnym winni jakiegokolwiek odpowiedzi na pytania z racji otrzymania od nich wsparcia.

Opisywane interwencje i wsparcie udzielone osobom w drodze miały miejsce na terytorium województw podlaskiego i lubelskiego. Osobom przebywającym w Białorusi udzielane są informacje dotyczące sytuacji prawnej oraz dostępu do procedur ubiegania się o ochronę międzynarodową w Polsce i w Białorusi.

Mamy nadzieję, że ten krótki zarys kontekstu pomoże Wam lepiej zrozumieć obecną dynamikę wydarzeń w rejonie przygranicza z Białorusią. Dodatkowe pytania i rekomendacje osób lub organizacji, które również mogłyby być zainteresowane otrzymaniem raportów prosimy kierować na adres wearemonitoring@gmail.com.

Demografia

W raportowanym okresie otrzymaliśmy informację o 58 grupach składających się z 283 osób w drodze, co jest dość znacznym spadkiem w stosunku do poprzednich tygodni. Wśród nich było siedmioro małych dzieci, w tym pięcioro – małych dzieci bez opieki. W grupach proszących o pomoc była m.in. rodzina z dziećmi w wieku 3 i 10 lat oraz kobieta w zaawansowanej ciąży – obie te grupy znajdowały się w pasie pomiędzy umocnieniami polskimi i białoruskimi, zatem nie było możliwości udzielenia im pomocy. Otrzymaliśmy także zgłoszenie od pięcioosobowej rodziny przebywającej na terenie Łotwy. Najwięcej zgłaszających się osób pochodziło z Syrii, Etiopii, Afganistanu, Jemenu, Somalii i Erytrei. Kraju pochodzenia 19 osób nie udało się ustalić.

Rzeczy w obozowisku. Fot. archiwum Grupy Granica..

Białoruś i strefa przygraniczna

W porównaniu do poprzedniego raportowanego okresu nastąpił dość znaczny spadek zgłoszeń od osób przebywających na terenie Białorusi i pasa pomiędzy umocnieniami polskimi i białoruskimi (sistiemą). Na przełomie czerwca i lipca otrzymaliśmy prośby o pomoc od 54 osób przebywających w pasie (wchodzących w skład 9 grup) oraz 4 osób (stanowiących jedną grupę) – z miejsca położonego w głębi Białorusi. Jedna z grup przebywających w pasie pomiędzy umocnieniami na wysokości Puszczy Białowieskiej (już po doświadczeniu wywózki z Polski i związanej z tym przemocy) wyrażała swoje obawy związane z przemocą także w przypadku cofnięcia się w głąb Białorusi:

We are 8 persons. And there is others. We can reach Poland but they will hit us and get back us to porder. If we try to back minsik bellaros military hit us badly. With out our clothes and our food and our phons. They take everything. In Poland. [We] are starving to death.

Prośby o pomoc były formułowane w sposób świadczący o desperacji osób uwięzionych pomiędzy dwiema liniami umocnień, zgłaszający się do nas ludzie powoływali się także na trudne i drastyczne doświadczenia:

We haven't had food for 20 days. The dog has killed us. We need medicine. We cannot go back to Belarus. Dogs killed us. Women are dying. Please help us. What do we do only you can help us.

Niestety udzielenie pomocy przez organizacje pozarządowe osobom przebywającym pomiędzy murem (lub drutem żyletkowym) na polskim terytorium a białoruską sistiemą jest praktycznie niemożliwe.

Interwencje humanitarne, medyczne i prawne

Organizacjom humanitarnym i osobom współpracującym, które udzieliły nam informacji, udało się udzielić wsparcia rzeczowego 186 osobom podróżującym w 40 grupach. 3 osobom z 3 grup udzielono dodatkowo specjalistycznej pomocy medycznej dzięki zaangażowaniu medyków Lekarzy bez Granic oraz medyków przebywających na Podlasiu prywatnie, w charakterze wolontariuszy. Organizacje i osoby zapewniające osobom w drodze wsparcie rzeczowe i medyczne w przygranicznych rejonach łącznie wzięły udział w 46 udanych interwencjach. Według pracowniczek organizacji humanitarnych i osób działających na Podlasiu, osoby w drodze najczęściej prosiły o wodę, ubrania i środki przeciwko komarom.

Jeśli chodzi o dolegliwości zdrowotne, zgłaszano nam przede wszystkim stłuczenia, otarcia naskórka, bóle wynikające z długiego marszu i przebywania w warunkach leśnych. Poza tym pojawiały się dolegliwości związane z piciem zanieczyszczonej wody – bóle brzucha, wymioty, biegunki. Wszystkim potrzebującym udzielono pierwszej pomocy przedmedycznej. Jedna z osób zgłaszała silny ból w kostce, udało się skutecznie wezwać do niej karetkę. Osoba, której dotyczyła opisywana interwencja karetki była niepiśmienna. Przez całą interwencję pracownicy humanitarni pozostawali z nią w kontakcie dzięki tłumaczowi, który był pod telefonem.

Fot. M. Klemens

Wywózki i przemoc służb

W okresie objętym niniejszym raportem łącznie 12 grup (składających się z 65 osób) zgłosiło doświadczenie wywózki. Wśród osób wywiezionych na Białoruś było co najmniej 4 kobiety (w tym jedna w ciąży) i 3 dzieci (wszystkie – bez opieki odpowiedzialnych za nich osób dorosłych).

Według relacji osób w drodze wywózkom na Białoruś często towarzyszyła przemoc fizyczna i werbalna.

Jeden z pokrzywdzonych zgłosił także kradzież pieniędzy przez polskich funkcjonariuszy. Osoby, którym udzielano pomocy deklarowały także, że polskie służby niszczyły im telefony, powerbanki oraz że pocięły nożem buty złapanemu mężczyźnie. Bardzo często powtarzały się także historie dotyczące obezwładniania gazem pieprzowym. Wszystkie te praktyki wielokrotnie już wcześniej pojawiały się w relacjach ludzi, którym udzielano pomocy. Jedna z grup na początku lipca tak relacjonowała przez komunikator swoje doświadczenie:

We are starting to go crazy and my friends are in euphoria over returning Belarus. Because they beat us a lot [w Polsce]. My friends are considering suicide. We will do a hunger and drink strike here. I accept everything. I can no longer bear to sit here in the woods. Me and my friends or we will commit suicide in this forest. They took our phones and tore up our passports.

Ludziom wchodzącym w skład powyższej grupy udało się skutecznie złożyć wnioski o ochronę międzynarodową w Polsce.

Jedna z osób poddanych pushbackowi tak opisuje w zgłoszeniu to doświadczenie, a także przemoc werbalną i fizyczną ze strony polskich służb:

In first and second try to Poland police spray pepper on our face and burn our eyes, they took my passport and my money +my bank card and ID + my phone. When I pushed back to forbidden Belarus catch me and humiliated me, hit me and left me without clothes (they said you rubbish die here in forbidden). My health condition is bad, I am suffering from chronic dizzy and lost almost 15 kg.

W raportowanym okresie w relacjach poszkodowanych pojawiało się dużo przykładów praktyk stosowanych przez służby białoruskie. Było to między innymi bicie metalowym prętem i szczucie psami. Pracownicy opatrywali także nogi z widoczną opuchlizną na wysokości kolan oraz udzielali pomocy poszkodowanemu, który zgłaszał bicie i stłuczenia na wysokości żeber (wg relacji – w obu przypadkach w wyniku pobicia przez funkcjonariuszy białoruskich).

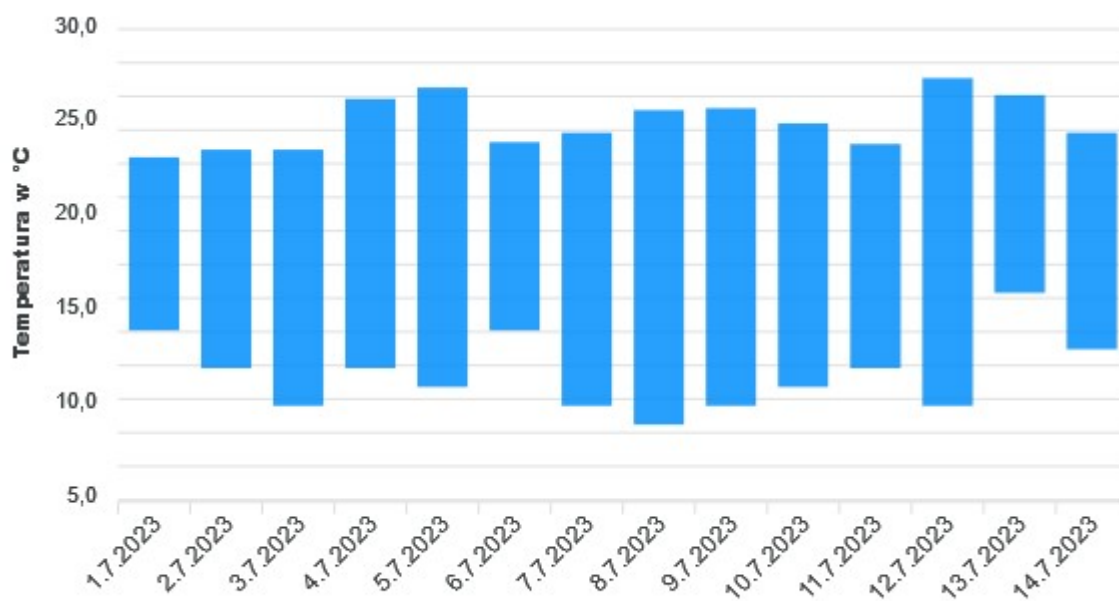
Niektórzy pokrzywdzeni na tyle źle oceniali zachowanie Białorusinów, że nawet wywózki przeprowadzone przez polskie służby jawiły im się jako coś neutralnego. Członkowie jednej z grup, której udzielono pomocy w lesie po polskiej stronie, deklarowali, że funkcjonariusze polskiej Straży Granicznej po prostu otworzyli "małe drzwi" w płocie i kazali przechodzić na drugą stronę. Wcześniej zaś Białorusini podarli im paszporty i zniszczyli telefony (jak określił pokrzywdzony – *Białorusini to nie ludzie...*). Jednocześnie warto zaznaczyć, że ludzie, którzy znaleźli się na granicy polsko-białoruskiej, dość często spontanicznie próbują porównywać zachowanie służb polskich i białoruskich i, w zależności od grupy i jej doświadczeń, ocena ta wypada na niekorzyść funkcjonariuszy po jednej lub drugiej stronie. Także i w raportowanym okresie, w relacjach osób, którym udzielono pomocy, pojawiały się sformułowania typu "w porównaniu do tego co wydarzyło się w Białorusi, Polacy "tylko" rozbili nam telefony" lub "Białorusini tylko poszczuli psami, zaś Polacy pobili, okradli i ubliżali."

Urazy doznane w wyniku przekraczania bariery

Trzy osoby zgłosiły urazy wynikające z upadku z muru, dwóch mężczyzn i jedna kobieta, która głęboko rozcięła sobie dłoń drutem żyłkowym (według relacji pracowników humanitarnych –na tyle głęboko, że widoczne były ścięgna). Podróżująca z nią druga kobieta miała z kolei skręcony staw skokowy, jednak nie mamy pewności czy uraz nastąpił w wyniku przekraczania bariery. Obie poszkodowane, u których interwencje przeprowadzono we współpracy z Fundacją Ocalenie, trafiły do lokalnego szpitala, w którym udało im się skutecznie złożyć wnioski o ochronę międzynarodową.

Temperatury wg stacji pogodowej Białystok¹

Wykres pokazuje dzienną maksymalną/minimalną temperaturę w danym dniu w °C w pierwszej połowie lipca (co pokrywa się niemal dokładnie z raportowanym okresem). Z uwagi na porę roku oraz według relacji osób proszących o pomoc wynika, że to nie niskie temperatury były w tym czasie największym problemem, ale raczej upał i brak opadów – co zwiększało liczbę poszkodowanych zgłaszających odwodnienie.

¹

<https://www.pogodowecentrum.pl/archiwum-pogody/szczegoly-miasta/122950-99999/bialystok> [dostęp z dn. 17.07.2023 r.].

Podsumowanie ilościowe 29.06–05.07.2023

	grupy	osoby indywidualne	dzieci (MBO ²)	kobiety (w tym w ciąży)
Zgłoszenia łącznie	33	150	6 (4)	24 (2)
Zgłoszenia z BY / w tym sistemiama³	8/7	48/44	2 (0)/0	5 (2)/4 (2)
Pomoc udzielona	22	96	4 (4)	18 (0)
• pomoc rzeczowa / w tym szpital	22/3	96/3	4 (4)/0	18 (0)/0
• pomoc prawna / w tym szpital	3/3	3/3	0/0	12 (0)/0
• pomoc medyczna PL / BY⁴	2/0	2/0	0/0	0/0
Zgłoszone wywózki	8	28	2 (2)	4 (1)
Zgłoszone osoby zaginione⁵	1	1	0	0
Zgłoszona przemoc PL / BY	5/9	11/34	0/0	0/5
Urazy w wyniku muru	1	1	0 (0)	1
Liczba interwencji			25	

² Małoletni bez opieki. Osoby poniżej 18 roku życia podróżujące bez opieki prawnych opiekunów.

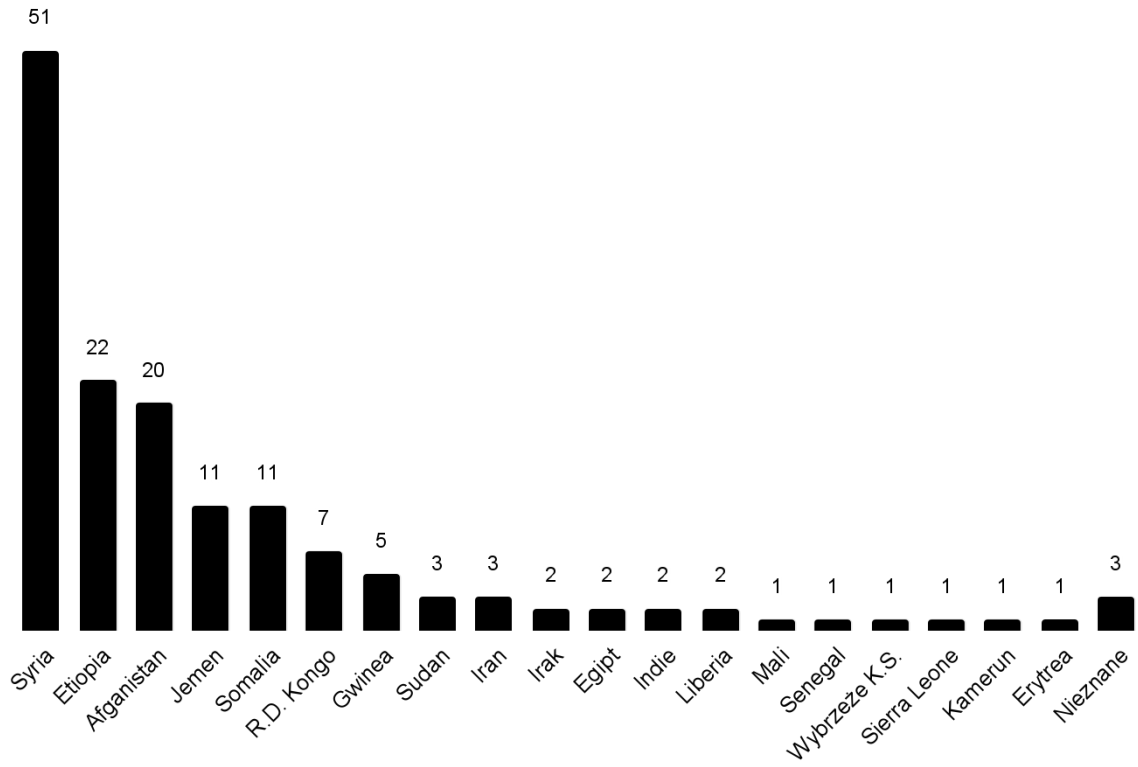
³ Sistemiama jest ogólnie przyjętym określeniem na umocnienia graniczne po stronie białoruskiej. Tu: chodzi także o teren znajdujący się pomiędzy Polską a Białorusią w pasie między umocnieniami granicznymi obu krajów.

⁴ Migranci zostali przekierowani do oddziału organizacji "Lekarze bez granic" działającego na terenie Białorusi.

⁵ Za zaginione uznajemy osoby, których zaginięcie zostało zgłoszone przez najbliższych krewnych, w sytuacji kiedy nie mają kontaktu ze zgłaszaną osobą co najmniej od trzech dni.

Kraje pochodzenia 29.06–05.07

Podsumowanie ilościowe 06.07–12.07.2023

	grupy	osoby indywidualne	dzieci (MBO ⁶)	kobiety (w tym w ciąży)
Zgłoszenia łącznie	25	133	1 (1)	0
Zgłoszenia z BY / w tym sistemiama	2/2	10/10	0	0
Pomoc udzielona	18	90	1 (1)	0
• pomoc rzeczowa / w tym szpital	18/3	90/4	1 (1)/0	0
• pomoc prawna / w tym szpital	5/3	7/4	0/0	0
• pomoc medyczna PL / BY ⁷	1/0	1/0	0/0	0
Zgłoszone wywózki	4	37	1 (1)	0
Zgłoszone osoby zaginione ⁸	0	0	0	0
Zgłoszona przemoc PL / BY	5 / 7	25 / 34	0	0
Urazy w wyniku muru	2	2	0	0
Liczba interwencji			21	

⁶ Małoletni bez opieki.

⁷ Migranci zostali przekierowani do organizacji "Lekarze bez granic" działającej na terenie Białorusi.

⁸ Za zaginione uznajemy osoby, których zaginięcie zostało zgłoszone przez najbliższych krewnych, w sytuacji kiedy nie mają kontaktu ze zgłaszaną osobą co najmniej od trzech dni.

Kraje pochodzenia 06.07-12.07.2023

